

In den Wäldern sind Dinge, über die nachzudenken,
man jahrelang im Moos liegen könnte. (Franz Kafka)

Laat je in deze rubriek verwonderen door grappige, indruk-
wekkende en leerrijke boswaarheden uit het verleden. Eigen
bijdragen en ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres!

Men kent de vogel aan zijne taal

HANS BAETÉ, Hogeschool Gent

Deze keer wordt een onverwacht presentje op een rom-
melmarktje vanonder het mos gehaald, of meer precies:
een verfromfaaid, dun boekje van bijna honderd jaar oud
(zie figuur), weggemoffeld in een zwartbruine houten bak
met allerlei stoffige inhoud. In *De taal der vogelen* nodigt de
schrijver K. Camerman ons uit voor een gevleugeld avon-
tuur: laat ons met onze gevederde vrienden eens nader
kennis maken.

Naadloos breidt Camerman een nieuw spreekwoord aan
een oud: Men kent den vogel aan zijn pluimen en Men kent de
vogel aan zijne taal. Inderdaad: op 't eerste zicht kunnen wij aan
zijn vederkleed den vogel tusschen alle andere dieren erkennen.
Bij nader onderzoek van vorm en kleur kunnen wij in algemeenen
regel de soorten onderscheiden. En er volgt meer van dat.
Doch daartegen is een groot bezwaar. Over de kleuren van den
vogel kan men gewoonlijk eerst oordelen als men hem van nabij
beschouwt, en ongelukkigiglijk, hiervan juist houdt hij 't minst (...).
Hoeveel worden dan slechts de eerste maal van dicht beschouwd,
wanneer zij zieltogend of reeds dood op 's jagers hand liggen! Het
eerlijkste dat hun dan overblijft is opgevuld te worden en te gaan
pronken in eenig museum. Aangaande musea biedt de schrij-
ver zowel een mening als een alternatief: de meeste museums
zijn enkel verzamelingen van monsters; de kleine vogelkens zijn
zoodanig misvormd dat zijn onkenlijk blijven, zelfs als hun
doodskaartje er onder staat (...). 't Is in de vrije natuur dat wij de
vogelen moeten leren kennen. En daarbij hoort aandacht voor
de taal van de vogels! Want hoe zou het uitkomen met 't klein
volkje dat in boomen en struiken woont of verborgen leeft in dichte
loover en rietbosschen? Door kwinken en zingen verraden zij hunne
tegenwoordigheid (...). En uiteraard niet enkel dat. Zoo is het
trouwens uit te leggen dat meer vogelen genaamd zijn naar hun
taal dan naar hun kleur. Tegenover het roodborstje, de zwartekop,
de bloedvink of goudvink, de roodstaart en enkele anderen, hebben
wij de vink, de lieven (boschleuwerik), de karekiet, de koekoek,
de kievit, de wulp, de kauw; zoonog de pieper, de zevenzanger, de
nachttegaal, de kneuter, de wielewaal, de kwakkel, uilen, kraaien
en menige anderen die hun benaming aan hun geroep of zangwijze
verschuldigd zijn. In een voetnoot gaat K. Camerman met

verve op deze zienswijze door: in 't stemgeluid en vooral in
den zang der verschillende vogelen komen met zekere juistheid en
klarheid al de klanken onzer talen voor, en er zijn maar weinig
letters in ons alphabet die niet bestaan in het hunne. Men hoort
er de zachtste, gelijk L, V, W, welke het lied van lijster, lieven en
wielewaal zoo welluidend en vloeiend maken, zoowel als de hard-
ste en scherpste, gelijk K, R, P, S, T, Z, die door de vink, karekiet,
spreeuw, kruisbek en anderen zoo krachtig uitgestooten worden in
kernige, sissende en schetterende strofen. Vervolgens ontpopt de
vogelliefhebber zich tot een ware poëet. Eenige afwisselin-
gen uit den zang van den nachtegaal geven ons een denkbeeld van
den rijkdom zijner uitspraak welke door meer dan een vogelkenner
tamelijk juist aldus werd vertolkt:

Fjuu; fjuu, fjuu, fjuu, tiotiotio tix

Sko sko sko sko sko skit

Kotje kotje kotje kotje kotje ki

Tsa tsa tsa tsa tsa tsa.... Tsi

Kwerrek tio skwa pi pi kwi

Zizizizizizi.... enz.

Een diepere betekenis wordt de lezer niet onthouden. Kun-
nen wij aan de taal der menschen slechts hooren van welk volk ze
zijn, Duitschers, Engelschen of Franschen? De mensch drukt door
zijne spraak gedachten uit, en maakt hij daardoor ook zijn innig-
ste gevoelens kenbaar, dan weten wij wat er omgaat in 't diepste
van zijn wezen. Niet anders doen de vogels in hun taal; zijn wij er
mede enigszins ingewijd dan vinden wij er den sleutel van menige
wondere levensverschijnselen en zedentrekken en te gelijkertijd van
't heiligdom der vogelenziel. Zoo leren wij den vogel kennen. ■